

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theses Historico-Theologicae Pertinentes Ad Anteriores Theses De Gratia, Peccatis Ignorantiae, Probabilitate & Charitate

Huygens, Gommarus

Lovanii, [1683?]

Conclusio Septima. Respondetur objectionibus Adversariorum contra
Theses nostras de Opinione Probabili.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40464

præceptum est, alter doceat debere poni istud ad quod jus naturæ non obligat. Malè ergò inter se æquiparantur docentes contraria circà jus naturæ, quasi in doctrinis ejusmodi contradictoriis semper esset æquale periculum. Malè quoque in Thesibus 19. Julii defensis inferitur quod ejusmodi docentes debebunt ambo peccare, sed ad summum inferendum erat quod alter. Imo nequidem hoc inferri poterat, ut patet in casu quo actio quæ affirmatur esse licita reverè est licita, sed tamen, ut sexcenties fit, etiam licita est omissio: tunc enim doctrina cum veritate affirmans illam actionem esse licitam, erit licita sicut ipsa actio; & falsò negans esse licitam poterit esse licita, sicuti & ipsa omissio est licita; etsi daretur quod doctrina correspondens objecto legi naturæ prohibito deberet secundum sententiam nostram esse peccatum, quod prætendunt Adversarii. Dico, quod prætendunt Adversarii, quia ante in Thesibus nostris de Peccatis Ignorantiæ, & jam iterum ostendimus quod docens aliquid juri naturæ contrarium possit aliquo casu non peccare, etsi semper peccet ille qui agit contrà jus naturæ. Ubi nunc toties repetitum illud, inquit quidam Adversariorum: *Cæcus si cæco ducatum præstet, ambo in foveam cadunt?* Et alius: *quidni etiam valeat hic solemne istud, idque à fortiori: cæci sunt & duces cæcorum?* Cur ergo unus tantum & non ambo in foveam cadunt? Ita illi. Respondetur sensum litteralem sententiæ illius esse hunc: quemadmodum fieri vix potest, ut si cæcus cæco ducatum præstet, non incidant ambo in foveam; ita vix potest contingere ut si oculis spiritualibus captus, spiritualiter cæco ducatum præstet, non cadant ambo in foveam peccatorum: quare non ex ipso adagio inferimus Conclusionem nostram, sed ex adagii applicatione ad casum notorium de *Corban*: ex qua quidem applicatione habetur quod nec Pharisei sententiam illam de *Corban* tradentes, nec discipuli eorum sententiam ad praxim deducentes fuerint à peccato immunes: ex quibus ulterius conficitur, si non fuerint excusati illi sequaces, non excusari etiam qui hodie sequuntur sententiam etsi probabilem, juri naturæ contrariam: erant namque in sequacibus illis, si unquam in aliis ullis, rationes & plures & magna ob quas videretur excusari, ut patet ex Conclus. 4. Thesium nostrarum de Opinione Probabili, adeòque si illi non fuerint excusati, morali modo loquendo, non excusabuntur ulli alii ad praxim deducentes sententiam juri naturæ contrariam, etsi etiam probabilem: Secùs de Phariseis docentibus, etsi enim hi non fuerint excusati, non illicò sequitur non excusandos ullos alios contrà jus naturæ docentes; Pharisei enim coram Deo tales erant ratione avaritiæ, ambitionis, aliorumque multorum ac gravium peccatorum, ut nullà prorsùs ratione eos excusare possimus; adeoque cum illi essent inter docentes pessimi, nullatenus ex eorum reatu sequitur reatus omnium aliorum quiddam contra jus naturæ docentium. Paucis repeto vim solutionis: bene sequitur, non excusantur agentes contrà jus naturæ, qui inter ejusmodi agentes maximè videntur excusabiles, ergo non excusantur ulli; non sequitur autem: non excusantur contrà jus naturæ docentes qui inter ejusmodi docentes sunt maximè accusabiles, ut erant Pharisei, ergo non excusantur ulli alii, etiam qui minimè sunt accusabiles. Hæc sine præjudicio illorum per quæ in Thesibus nostris de Peccatis Ignorantiæ Conclusionem 13. patet etiam contrà jus naturæ docendo & sepius & admodum graviter peccari.

CONCLUSIO SEPTIMA.

Respondetur objectionibus Adversariorum contrà Theses nostras de Opinione Probabili.

Fundamentum Thesium nostrarum de Opinione Probabili, quatenus ratione nituntur posuimus Thesi 1. quòd *omne probabile sit dubium*, siquidem omne probabile est tale ut nec de veritate, nec de falsitate ejus certò constet; adeòque omne probabile est incertum: si sit incertum, est *dubium*; dubium enim prorsùs idem est quod incertum, ita ut

ut incertum & dubium eadem definitione, hac scilicet; de cuius nec veritate nec falsitate certò constat circumferibi possint & debeant: ex. gr. hæc propositiones: *charitas distinguitur à gratia sanctificante: Salomon est salvatus, sunt probabiles, incerta & dubia & quia probabiles, idè incerta, & quia incerta, idè dubia.* Hæc Thesibus nostris loco citato. Quid hæc deductione clarius? nihilominus placet auctori Thesium defensorum 13. Julii istud, *omne probabile est dubium*, vocare arenosum fundamentum. Frustrà quaris argumenta, quibus deductionem hæc repetitam subverterit, quia ad hoc sua ipsius auctoritas ipsi sufficisse videtur. Quisquis, inquit, ut celebrem doctrinam de licito usu sententiæ probabilis evertat, dicit omne probabile esse dubium aut fallit, aut fallitur, doctrinæ suæ arenosum ponens fundamentum. Ita ille: & præterea nihil ad deductionem quæ probavimus omne probabile esse dubium. Huic ergo rursus insistentes, dicimus sententiæ *verè ac practicè certò probabilem*, ut vocatur in dictis Thesibus, item opinionem *certò & practicè probabilem*, ut vocatur in Thesibus 12. Julii defensis, esse sententiæ, sive opinionem *verè ac practicè, certò dubiam*, nam inconcussum manet istud, *omne probabile est dubium*, adeoque *verè ac practicè certò probabile*, est *verè ac practicè certò dubium*. Non ergò certum, sed incertum tenes, ubi conscientiam tibi formas ex opinione certò ac practicè probabili, agendo illud quod solum probabiliter, sive dubiè non est legi contrarium, ex. gr. occidendo hominem in casu quo existimas id tibi solum probabiliter esse licitum. Nec refert quod etiam viri, quos prudentes & consideratos vocant, occisionem istam in Scholis ut licitam defendant, quod nimirum habeant rationes notabiles ac graves ob quas ita opinentur; non refert, inquam, modo illæ rationes sententiæ solum relinquunt probabilem, adeoque morale dubium relinquunt an ejusmodi occisio non sit legi æternæ contraria; nam his positis hominem occidendo, modo in omissione non sit æquale periculum, exponis te morali periculo ne hominem occidas, quem lex æterna occidi vetat. Sed, inquirunt, vir prudens & consideratus in rebus magni momenti cum in modum concludere solet. Ad quod respondemus, etsi poneremus aut fingeremus viros aliquos, quos prudentes & consideratos vocant, ex rationibus opinando concludere quod liceat aliquando occidere Invasorem bonorum magni momenti; non posset equidem viris prudenter & consideratè agentibus quispiam se annumerare, tali casu non solum opinando quod liceat hominem occidere, sed etiam re ipsa hominem occidendo: siquidem longè majori periculo te exponis hominem occidendo, quàm in animo solum opinando quod ejusmodi occisio sit licita. Ex his rursus patet non subsistere quod in Thesibus 12. Julii Conclusione 9. dicitur his verbis: certum tenes, & incertum dimittis, ubi conscientiam tibi formas ex opinione certò & practicè probabili, quæ nititur motivo secundum se quidem fallibili, sed gravi, ex quali vir prudens & consideratus in rebus magni momenti concludere solet: & addit: si vis hanc vocare moraliter certam, de nomine non litigabo: si vis probabiliorem dicere, non repugno: nam sua cuique opinio est probabilior, aut verè probabilis non est. Ita ille. Nunquid hinc conficitur quod sua cuique opinio non solum probabilior, sed etiam moraliter certa erit? Nunquid etiam conficitur quod sua cuique opinio erit morum regula? Quomodò ergò dicitur cum umbris pugnare, in probabilitatis phantasmata stylum & calamum armare, qui evertit commentum probabilitatis innixæ auctoritati unius alteriusve viri quem doctum & probum vocant?

CONCLUSIO OCTAVA.

Respondetur objectionibus contra Theses nostras de Charitate.

Scopus Thesium nostrarum de Charitate est ostendere quod quælibet nostra actio debeat referri in Deum, sive quod Deus debeat esse finis ultimus cujuslibet nostræ actionis; item ostendere quod Deus morali quodam modo loquendi debeat semper amari amore